

Gorinchem 10 december 2017 - Overweging:

In deze adventsperiode staat psalm 72 in de vrije vertaling van Huub Oosterhuis centraal.

Als gastpredikant ga ik daar dan uiteraard in mee, maar ik wist natuurlijk niet wat mijn collega's zouden doen.

Om te voorkomen dat beide lezingen dan hetzelfde zouden zijn, heb ik gebruik gemaakt van het oecumenische leesrooster.

Met daarin een andere psalm, psalm 80.

Daarin een hele andere toon. Tenminste dat vond ik de eerste keer, bij nader inzicht lijken ze toch wel veel op elkaar.

Twee psalmen, dat is een bijzondere combinatie. Maar wel een mooie!

Daar kan dan ook nog een gezongen psalm bij, psalm 139.

Vandaag dus drie psalmen.

En wat zeggen deze psalmen over hoop en vrees?

Een thema dat prima past bij de adventsperiode, waarin wij toeleven naar de kerst.

Eerst de vrije vertaling van psalm 72 van Huub Oosterhuis:

In deze versie van psalm 72 gaat het over de verwachting van de koning.

Een door God gestuurde koning die orde op zaken komt stellen.

Hard nodig, want kijk naar de wereld. Ook naar die in 2017.

De rechtspraak is hier in Nederland voor Nederlanders dan wel redelijk op orde, dit jaar weer politieke schijnprocessen kunnen zien in Turkije. Waarbij alle tegenstanders, hoe vreedzaam ook, door Erdogan terroristen worden genoemd. Bij de beoordeling van vluchtelingen hier is dat soms twijfelachtig, wat dan veilige landen worden genoemd. En in Rutte 3 is er geen ruimte voor een kinderpardon.

Armoede en uitbuiting: naaisters van Zara in Turkije verwerkten noodkreten in de kledinglabels.

Zoals 'ik heb dit kledingstuk gemaakt, maar ik ben er niet voor betaald'. Maar vaak blijft de uitbuiting onzichtbaar.

Wat betreft ziektes hebben we het nodige bereikt en zijn er veel meer mogelijkheden dan vroeger. Al blijven ziekte en dood ook in deze tijd onvermijdelijk toch?

Uiteindelijk wel, al zou er wel het nodige kunnen worden verbeterd hoor. Zoals de luchtkwaliteit, slechte luchtkwaliteit is een sluipmoordenaar. Verder is er nog steeds makkelijk verkrijgbaar dodelijk gif dat op meer plaatsten wordt verkocht dan brood, de sigaretten. En om voort te kunnen bestaan doet de tabaksindustrie zijn uiterste best om te zorgen voor nieuwe verslaafden, vaak kinderen nog.

Vandaag is die koning net zo hard nodig als toen Huub Oosterhuis zijn psalm schreef,

net zo hard nodig als toen Jezus hier op aarde kwam

En net zo hard nodig als toen de oorspronkelijke psalm ontstond.

En toch, toch spreekt deze psalm het verlangen steeds uit.

Somt op wat deze koning allemaal zou kunnen doen: waaronder de wanhopigen zoeken en vinden. En al hebben we dat stuk vandaag niet gelezen, eindigt met: 'Kom toch haastig, vandaag nog en de dood zal niet meer zijn.'

Meer wens dan vertrouwen, maar toch meer hoop dan wanhoop.

Psalm 80 begint met het noemen van God als herder, die zorgt voor het volk. En een vraag aan God om te luisteren naar hun gebed. Ook hier: kom toch, bescherm ons, redt ons.

Maar dan de twijfel: Hoe lang blijft U nog boos op ons? Wanneer hoort U ons gebed?
En een verwijt: 'Andere volken maken ruzie om ons land, onze vijanden lachen ons uit. En U laat dat gebeuren!'

Daarna volgt weer de wens dat God weer komt om te redden.

Voor mijn gevoel is de balans in deze psalm wat meer naar de wanhoop dan naar de hoop.

Eerst was het immers beter, gaat God het wel weer herstellen?

In 1e instantie vond ik deze versie van psalm 72 duidelijk hoopvoller dan psalm 80.

Maar als je het dan nog eens leest...

Dan hoor je meer de twijfel doorklinken bij Huub Oosterhuis.

En hoor je toch ook de hoop in psalm 80.

In elk geval geldt voor beide psalmen dat er sprake is van geloof en twijfel, van hoop en wanhoop. Waaronder twijfel aan God en in de 2e psalm zelfs een duidelijk verwijt aan God.

Het zijn dan ook eerlijke psalmen, geschreven vanuit het hart.

En dat die eerlijkheid de enige juiste houding is, dat laat psalm 139 zien.

Psalm 139 gaat niet over hoop en vrees, maar zegt wel wat over de relatie tussen God en mensen.

God kent ons door en door.

We kunnen ons soms misschien inhouden.

Uit angst om kritisch te zijn op God.

Alsof God ons dan niet door zou hebben!

In psalm 139 wordt het duidelijk gemaakt dat we ons niet voor God kunnen verbergen.

Het is ook niet de bedoeling dat we dat proberen!

We worden door God gezocht zoals we zijn, dus ook met onze twijfel en verwijten.

Want als we onze boosheid en onze wanhoop uitspreken, dan maken we daarmee een begin voor een nieuw perspectief.

Aan ontkenning heb je namelijk niks. Erken wat je dwars zit en dan kun je er iets mee.

Soms kun je er meer mee, soms minder.

Want we kunnen niet alles oplossen.

Maar de eerlijkheid lucht in elk geval wel op,

in tegenstelling tot ontkenning, die ons er juist problemen bij geeft.

De adventsperiode is een mooie tijd om daar bij stil te staan.

Een andere tekst uit het oecumenische leesrooster gaat over Johannes de Doper, die ons oproept om ons klaar te maken voor de komst van de koning.

Maar hier wil ik een andere tekst over Johannes de Doper met u delen.

Net als versie van psalm 72 van vandaag, gaat het om een vrije vertaling.

De torrie van Matie, het evangelie van Matteüs in straattaal. Een vrije vertaling van Matteüs 3:1-17:

Johnnyboy de Doper

Een man die Johnnyboy heette, maakte noize in de woestijn van Judea.

Zijn streetname was 'De Doper'. Niet omdat hij een hosselaar was, die dope verkocht.

Ook niet omdat hijzelf zo dope was, ofsow. Maar hij doopte mensen met water.

Hij doopte mensen in het water. Kopje onder. Daarmee lieten ze zien dat ze zich schoon wilden wassen van al hun fouten en een nieuw leven wilden beginnen.

Overall waar hij kwam, riep De Doper: 'Maak een U-turn, want een nieuwe wereld is op komst! Jullie lopen op de verkeerde weg, peeps! Het koninkrijk van God komt eraan! A new world order! Revolution is coming!'

Over deze man had de profeet Jesaja al geschreven: 'Iemand schreeuwt in de woestijn: 'Veeg de straten schoon, make way, want de messias komt eraan!'

Het klinkt ander in straattaal, vooral de U-turn vind ik zelf een mooi beeld. Keer om, pak het anders aan. Maak je klaar voor de komst van de koning.

En daartoe roepen ook de psalmen op.

Ze roepen op tot eerlijkheid.

Laat maar horen, zien hoe je je voelt.

Je hoeft je niet anders voor te doen dan je bent, nee je moet jezelf zijn.

Natuurlijk wil dat niet zeggen dat er niks moet veranderen.

Het is goed om te leren meer vertrouwen te hebben, om niet in de wanhoop te blijven hangen.

Maar dat kan alleen als we door de wanhoop heengaan, als we ons zo voelen.

En dan als we eerlijk kijken naar ons zelf, kunnen we soms ook veranderen daardoor.

Vanuit het eerlijk naar onszelf kijken, kunnen we ook beter eerlijk kijken naar de wereld om ons heen.

Zodat we zien wat er goed gaat, zodat we een bijdrage kunnen leveren om dat te versterken, te behouden.

En zien wat er niet goed gaat, zodat we daar misschien wat aan kunnen doen.

Of beter leren leven met wat we niet kunnen veranderen.

Dat wij ons zo, in hoop EN vrees,

in alle eerlijkheid over hoe wij ons voelen,

mogen voorbereiden op de komst van de Koning.

Met het beeld van Gods koninkrijk in gedachten,

Ons inspirerend in de imperfecte wereld waarin wij nu leven, die soms licht, maar soms ook duister is.

Om die wereld een stukje lichter te maken.

Amen

Ds. Menno Hofman, Voorburg 10-12-2017